

2004-02-27

Dnr 2004-411

Till
Regeringen
Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

Revisorsnämndens budgetunderlag för räkenskapsåret 2005

Revisorsnämnden (RN) överlämnar härmed budgetunderlag för räkenskapsåret 2005. RN:s verksamhet är avgiftsfinansierad. Budgetunderlaget har som utgångspunkt de mål som regeringen angett för RN i regleringsbrevet för år 2004.

VERKSAMHETEN ÅR 2005

RN:s verksamhet är indelad i fyra verksamhetsgrenar: Examinationsverksamhet, Godkännande/auktorisering/registrering, Tillsyn samt Internationella kontakter.

Examinationsverksamhet

Examinationsverksamheten har sedan den inleddes år 1996 fram till det examen blev obligatorisk för godkännande och auktorisation den 1 januari 2003 resulterat i kraftiga underskott, som har finansierats med medel avsedda främst för RN:s tillsynsverksamhet. Underskottet uppgick år 2002 till drygt 3,3 mnkr (1,8 mnkr år 2001).

För 2003 höjdes provavgiften från 5 000 kr till 16 000 kr. Kostnadsberäkningen baserades på 310 tentander. Antalet tentander blev betydligt fler – 489 stycken – vilket medförde att examinationsverksamheten under 2003 uppnådde ett positivt resultat om nära 1,3 mnkr. Resultatet har inte föranlett någon sänkning av provavgifterna för räkenskapsåret 2004 mot bakgrund av det ackumulerade underskottet i verksamheten under räkenskapsåren 1997–2002.

Upphandlingen av provkonstruktion och rättning för prov under år 2005 får utvisa om det finns anledning att justera avgiften för 2005.

Godkännande/auktorisering/registrering

Den svenska revisorskåren var som störst vid utgången av 1996 (4 495 revisorer) och minskade därefter stadigt ner till 4 047 revisorer vid utgången av 2001. Under 2002 vände kurvan uppåt och ökningen fortsatte under 2003 till 4 245 revisorer vid utgången av år 2003. Intäkterna av årsavgifter har i motsvarande mån påverkats positivt. Under 2003 års sista månader finns en tendens till att ökningen avtagit.

Tillsyn

Tillsynen utgör tyngdpunkten i RN:s verksamhet. Den tar cirka 77 procent av myndighetens personalresurser i anspråk. Tillsynsverksamheten bygger på fem delar, systematisk och uppsökande tillsyn (SUT), myndighetens övriga granskningsinitiativ, anmälningar som leder till disciplinärenden, kvalitetskontroll och förhandsbesked.

RN kommer att bygga ut verksamheten med början redan under år 2004 när det gäller kvalitetskontrollen samt SUT och andra granskningsinitiativ.

Kvalitetskontroll

När det gäller kvalitetskontrollen så har RN slutit ett avtal med revisorsorganisationerna FAR och SRS om att RN kvalitetssäkrar den kvalitetskontroll som organisationerna utför av sina ledamöter. RN kommer härigenom att vid två tillfällen per år tillställas resultaten av alla kvalitetskontroller som organisationerna utfört. Utifrån dessa uppgifter väljer RN ut 20–30 ärenden i vilka organisationernas kvalitetskontroll kontrolleras i detalj med ledning av all dokumentation som organisationens kvalitetskontroll har givit upphov till. Om RN hos en viss revisor skulle upptäcka allvarliga brister i kvaliteten som inte har upptäckts eller påtalats av organisationerna så skall den berörda organisationen utan dröjsmål genomföra en ny kvalitetskontroll beträffande den revisorn. I detta sammanhang bör noteras att organisationerna, om de vid sin ordinarie kvalitetskontroll har funnit så allvarliga brister i kvaliteten hos en kontrollerad revisor att detta skulle kunna leda till upphävande av godkännande eller auktorisation, genast skall anmäla förhållandet till RN som då inleder ett disciplinärt förfarande.

För de revisorer som står utanför de båda revisorsorganisationerna krävs det att RN i egen regi genomför den kvalitetskontroll som behövs för att uppfylla rekommendationens krav. Detta kommer främst att ske genom att RN ger organisationernas kontrollanter i uppdrag att för RN:s räkning genomföra kvalitetskontrollen. Verksamheten med kvalitetssäkring av organisationernas kvalitetskontroll och den kvalitetskontroll som måste genomföras i egen regi är verksamhet som inte förekommit tidigare i den formen, i den utsträckningen och med den regelbundenhet som systemet kräver. RN:s personalstyrka måste därför utökas på grund av detta.

Systematisk uppsökande tillsyn

SUT-verksamheten är idag indelad i ett antal projekt, vilka bygger på att det för vissa grupper av revisorer eller reviderade verksamheter kan finnas särskilda risker för att revisionskvaliteten inte är godtagbar eller att den reviderade verksamheten är förknippad med förhöjd risk för fel i revisionen eller för bristande regelefterlevnad. De viktigaste nu aktuella projekten är granskning av revisorer som står utanför FAR och SRS, granskning av revisorer med ett mycket stort antal revisionsuppdrag, uppföljande granskning av revisorer som tidigare meddelats varning för vissa allvarligare kvalitetsbrister i sin revision eller för att de på ett allvarligt sätt har satt sitt oberoende i fara samt granskning av revisioner i stiftelser som inte under de tre senaste åren inlämnat årsredovisning till Länsstyrelsen i Stockholms län.

RN vill bygga ut SUT-verksamheten för att med ytterligare effektivitet kunna ingripa mot revisorer som gör ett bristfälligt revisionsarbete. Det kan noteras att genom att kvalitetskontrollverksamheten byggs upp och får den inriktning som skisserats ovan kommer det att finnas möjligheter till en något annorlunda inriktning på det SUT-projekt som avser revisorer som inte är medlemmar i FAR/SRS. Nu granskar RN alla dessa revisorer inom ramen för en ganska omfattande SUT-granskning. Hädanefter kan den granskningen reserveras för de revisorer som i kvalitetskontrollen befunnits ha allvarligare brister i sin verksamhet.

Anmälningssärenden

RN mottar ett antal anmälningar från olika myndigheter och allmänheten. RN önskar att anmälarna – främst andra myndigheter – i större utsträckning skall anmäla sådana förhållanden som kan tyda på revisionsbrister eller oberoendehot som de kommer i kontakt med i sin verksamhet. På detta sätt kan underlaget för RN:s tillsynsverksamhet breddas. För att uppnå detta kommer RN att inrikta en del av sin verksamhet mot utåtriktade aktiviteter i syfte att öka kännedomen och kunskapen om RN och dess verksamhet. RN kommer i samma syfte också att på andra sätt sträva efter att fördjupa samarbetet med andra myndigheter och offentliga och privaträttsliga organ.

Särskilt om tillsynen över revisorers oberoende

De ovan nämnda åtgärderna, dvs. uppbyggnad av kvalitetskontrollen, en till följd av detta något annorlunda inriktning på SUT-verksamheten, och strävan efter att på andra sätt utvidga underlaget för tillsynsverksamheten tar sikte på tillsynen över både revisionskvalitet och oberoende, men kommer erfarenhetsmässigt att huvudsakligen behandla frågor som rör revisionskvalitet. RN ser emellertid ett behov av att också förstärka sin tillsyn i frågor som rör revisorers oberoende. Revisorers oberoende är den enskilt viktigaste faktorn att beakta när det gäller RN:s kärnuppdrag; att genom sin tillsyn och övriga verksamhet upprätthålla förtroendet för revisorers verksamhet och för auktorisationssystemet. De frågor om revisorers oberoende som uppstår hos mindre revisionsbyråer i deras verksamhet att revidera mindre företag fångas på ett tillfredsställande sätt upp i tillsynsverksamheten som den bedrivs idag och frågorna kommer

att bli ännu bättre bevakade med den förändring av verksamhetens inriktning som beskrivits ovan. RN bör dock ha möjlighet att i större utsträckning än vad som sker i dag rikta blicken mot de oberoendefrågor som förekommer i stora revisionsbyråers revision av större företag. I de uppdragen belyses frågor om vilka sorters oberoendehot som kan uppstå bl.a. vid s.k. fristående rådgivning till revisionsklienten. RN kommer antagligen i allt högre utsträckning också att behöva öppna granskningsärenden mot denna kategori av revisorer och revisionsuppdrag på grundval av t.ex. uppgifter i media.

Rekryteringsfrågor

RN kommer redan under år 2004 att rekrytera ett antal kvalificerade revisorer. Rekrytering skall ske dels för att täcka en pensionsavgång och en deltidssjukskrivning och dels för att ytterligare förstärka RN:s kapacitet. Med den ovan skisserade verksamhetsinriktningen följer ett behov av fler kvalificerade revisorer för att tillsynen skall bli effektiv, slagkraftig och få en hög legitimitet i revisorskåren och hos övriga intressenter. Med den skisserade verksamhetsinriktningen följer också ett ökat behov av omvärldsorientering hos myndigheten i mer ordnade former. Detta gäller inte minst den snabba utvecklingen av den internationella normgivningen som får ett direkt genomslag i revisorers verksamhet. Till följd av detta har RN planer på att, förhoppningsvis redan under år 2004, rekrytera en för detta ändamål särskilt lämpad person.

Internationella kontakter

RN förutser ett fortsatt aktivt deltagande i det arbete som bedrivs i EU. Under 2004 kommer arbetet att koncentreras på att delta i förhandlingarna om ett reviderat åttonde bolagsrättsligt direktiv till vilket kommissionen avser att lägga fram ett förslag under våren 2004. Den internationella verksamheten på revisorsområdet är intensiv och ställer höga krav på myndighetens förmåga till omvärldsbevakning.

Ekonomisk utveckling

Som framgår av den årsredovisning RN avgav 2004-02-18 för räkenskapsåret 2003 resulterade verksamheten i ett överskott om ca 1,9 mnkr. Det från föregående år redovisade negativa myndighetskapitalet har därmed i stort sett kunnat återställas.

Svårigheterna att i förväg prognostisera det samlade resultatet för myndigheten hänger detta år, liksom för de föregående, samman med svårigheterna att göra en säker prognos för utfallet av examinationsverksamheten. Den verksamheten har ett stort inslag av fasta och trögrörliga kostnader för t.ex. provkonstruktion och examensrådets verksamhet, medan intäkterna är helt och hållet rörliga. Detta medför att blott mindre förändringar av det faktiska antalet tentander i proven kan få stor inverkan på slutresultatet av verksamhetsgrenen, med följande genomslag på myndighetens resultat som helhet. För år 2004 beräknar RN att gå med ett mindre underskott om c:a 0,3 mnkr till följd av de nyrekryteringar som tidigare nämnts.

Uppgifter om verksamhetens finansiering och om lån i Riksgäldskontoret återfinns i bilaga 1.

Avgiftshöjning

En ekonomisk översikt för år 2004 och år 2005 återfinns i bilaga 2. De rekryteringsinsatser som RN anser sig behöva göra kommer med oförändrad intäktssida att leda till en förlust år 2005 om drygt 2,5 mnkr. Årsavgiften för godkända och auktoriserade revisorer samt registrerade revisionsbolag – som idag är 3 200 kr – kommer därför att behöva höjas. RN återkommer, efter samråd med ESV, till regeringen i annat sammanhang med ett preciserat förslag till ny avgift.

Ny avgiftskategori

RN måste i egen regi genomföra kvalitetskontroller av de revisorer som står utanför FAR och SRS. RN behöver därför författningsstöd för att kunna ta ut en avgift från berörda revisorer för denna kvalitetskontroll efter huvudsakligen samma grunder som tillämpas av FAR och SRS i deras kvalitetskontroll. F. n. ligger organisationernas debitering för kvalitetskontrollarbetet på cirka 1 000 kronor per timme.

Hemställan

Med stöd av vad som anförs i budgetunderlaget hemställer RN för räkenskapsåret 2004

- att verksamhetens inriktning behålls oförändrad,
- att verksamheten fortsatt får finansieras med avgifter,
- att RN får disponera en låneram för investeringar om 600 000 kronor i Riksgäldskontoret samt
- att RN får tillgång till en kredit om 1 000 000 kronor på räntekonto i Riksgäldskontoret.

Beslut om detta budgetunderlag har fattats av Revisorsnämndens chef, direktören Peter Strömberg i närvaro av avdelningsdirektören Leena Collins som föredragit ärendet.

Peter Strömberg

Leena Collins

Bilaga 1

Verksamhetens finansiering (tkr)**Avgifter och andra intäkter som RN disponerar**

2003	2004	2005	2006	2007
Utfall	Prognos	Beräkning	Beräkning	Beräkning
23 356	23 255	23 255	25 500	25 500

Lån i Riksgäldskontoret samt räntor och amorteringar (tkr)

	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>
	<u>Prognos/utfall</u>	<u>Förslag</u>	<u>Beräkning</u>	<u>Beräkning</u>
IB lån i Riksgäldskontoret	229	313	269	241
Beräknad nyupplåning	250	100	100	200
– varav för investering i immateriella anläggningss- tillgångar	0	0	0	0
Beräknad amortering	-166	-143	-128	-153
UB lån i Riksgäldskontoret	313	269	241	288
Beslutad/föreslagen låneram	600	600	600	600
Beräknad ränteutgift	12,5	13,4	11,7	12,2
Ränteantagande för nyupplåning	4,6 %	4,6 %	4,6 %	4,6 %

Räntor och amorteringar finansieras med medel till driften.

Ekonomisk översikt (tkr)

	2004	2005
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	23 215	23 215
Finansiella intäkter	40	40
Summa intäkter	23 255	23 255
Kostnader för personal	15 851	17 766
Kostnader för lokaler	2 384	2 384
Övriga driftkostnader	5 096	5 438
Finansiella kostnader	25	28
Avskrivningar	200	200
Summa kostnader	23 556	25 816
Resultat	-301	-2 561

SÄNDLISTA

Justitiedepartementet
Arbetsgivarverket
Ekonomistyrningsverket
Finansdepartementet
Riksdagens utredningstjänst
Riksrevisionen
Statskontoret